Sal 2 — Hejmar 35

Duşemb 17 Kanûna Paşîn 1944

ROJA NÛ

Kiriyariya Roja Nû; ji bona erdên Sûriye û Libnanê; 10 lîreyên Sûrî; ji bona welatên din 2 lîreyên ingilîzî. Bihayê Hejmarekê: 10 Qemerî.

XWEDÎ Û GERÎNENDE: MÎR Dr. KAMIRAN ALÎ BEDIR-XAN

Dîwan û gerînendekariya Rojnamê: Bêrût-Birc; Weqif Tabet, Telefona Dîwanê: 74-04; Telefona Mala Xwediyê Roja Nû: 84-41. Edresa telg: Bêrût-Rojanû.

ÇÎROK — ÇIRÇIROK

DEWRAN

Rovî û Gur

Rovîk hebû û gurek jî hebû, destbirayên hev û du bûn. Rovî rojek li çolê digeriya, rastî laşê kerekî mirî hat. Nerî ko xefik di neqebê de vedayî, ew jê tirsiya, nas kir; rabû çû çolê li destbrakê xwe ê gur geriya. Hev û du dîtin, go: Ya brayê min ê gur, vaye xwarineke pir zehif û xweş mi dîtiye. Gur pê re hat wê derê go:

Ya brayê min rovî, kerem ke bide pêşiya min,

Go: ji serê min zêde ye, ez bidim pêşiya te.

Gur pê re got: na be, divê tu bidî pêşiya min.

Rovî got: ya brayê min gur, ez bi rojî me, ez nikarim rojiya xwe xira bikim.

Gur da pêşiya wî û xefik got şing, kete lingê gur.

Gurî got: ax, Xwedê mala te xira bike rovî; heke ez ji vê xefkê filitîm, de ez mala te xira bikim. Rovî lê vegerand go: malxerab, ez karim te xelas bikim, lêbelê ez birçî bûm û mi xefik dîti bû, ko ne bi vî hawayî ba, minê çawan têr bixwara, lêbelê sibe xwediyê xefkê wê bê ser xefka xwe û tu xwe di xefkê de bimirînî.

Êcarê xwediyê xefkê, wê bi lingê te bigirî û te bavêjî û tu ê birevî. Vêcarê wê xwediyê xefkê destê xwe li çoga xwe xînê, wê bibêje, ax ji destê min çû,

Rovî got: ma ne vêcarê dora min e, ezê têr bixwim. Gur got rovî; Hey malxerab, te go ez bi rojî me. Rovî lê vegerand go:

Min hisabê xwe dîtiye; îro zêde ye ji meha remezanê, heçî ko rojekê zêde bigir e, pir guneh e û rovî têr xwar û çû.

Piştî ko çû, gur xwe di xefkê de veziland û xwe mirand.

Sibehê xwediyê xefkê hat ser xefka xwe û kêfa wî pir hat, go:

Min nêçîra xwe girt. Piştî hat ser gur, nêrî ko miriye, lingê wî girt û ji xefkê avêt, gur bazda. Destê xwe li çoga xwe xist go: ax tu ji destê min filitî.

Gur li çolê digerî, golek avê nêzîkî gundekî heye, û rovî li wê derê razaye.

Gur pê re got: rovî rabe ser xwe, de ez te bixwim, ez zehf birçî bûme. Go: Ji ber çi tu min bixwî. Go ji ber fen û hîleyê te;

Ê go: malxirab ez pîr bûme, goştê min nayê xwarin, lê belê tiştekî din li cem min heye; Go: çiye?

— Go: ev gola ha tu dibînî,

— Go: belê ez dibînim.

— Go: kevirek di nava wê golê de heye, ez diçim ser wî kevirî, û ez dêla xwe bera nav avê didim; û sibehê ez dêla xwe dikişînim, zehf masî bi dêla min ve digirin, û goştê masiya xweş e; ez têr dixwim.

— Go: de were bi dû min.

Gur rabû ser xwe û da pey rovî, çû ser kevirê golê;

Rovî go: de vêcarê dêla xwe bera nav avê bide û sebir bike.

Piştî nîvê şevê bayê kur rabû û dinya zehf cemidî û wê golê qeşa girt. Ser û binê wê hemî bû qeşa, Gur dêla xwe hebekî kişand, nêrî ko giran e, nikar e. Go: rovî dêla min pir giran bû ye. Rovî go: ez li bextê te me, tu deyin ne ke. Go: çima, go ez jî birçî me, û te jî birçî yî, bila zehf masî, bi dêla te ve bigirin, ko ez jî têr bibim û tu jî têr bibî,

Piştî ko bû sibe, rovî xwe winda kir; û bi nav gund de meşiya. Zarokên gund rovî dîtin, ji hev du re gotin: va ye roviyek; ê ko rahiştin daran û ê ko rahiştin keviran û dan pey rovî, rovî jî, ji ber wan reviya, hat ser golê. Zaro bi dû de ne; hatin sergolê; û carekê wiha nêrîn, ko va ye gurek di qeşê de asê maye; û reqandinê bi kevira û bi dara. Gur bê hal bû, heya ko ev qeşa, şikest û dêla wî jê filitî; û baz da.

Piçikên qeşê bi dêla wî va mane û şeqşeqa wan e; li kûne gur dikevin û gur dibêjî: ev malxerabê zaroka he bi dû min de ne û kevira li min dixînin, Piştî wê gur xwe xelas kir, çû navsera çiyakî.

Carekî wiha nerî ko rovî li ber tehtekê razaye û ban kiriyê go: rabe ser xwe, îro roja mêra ye, rovî rabû ser xwe û got; hiş! ez li bextê te me. Gur pê re got: tu çima li bextê min î.

Go — ev te htaha î bilind tu dibînî, gur lê vegerand go: erê, ez dibînim, Rovî pê re got— ez destmalekê li ser çavê xwe dişidînîm û dibe qareqarê kewa, li biniya tehtê tije kew dibin, û ez xwe da vêjim ser wan, her carê deh, diwanzde kewa, ez ji xwe re digirim û bi goştê wan kêf dikim, hey Guro! diran biviro, hey bê aqilo, tu dibêjî; ezê te bixwim, ma çi goşt di mi heye.

Gur lê vegerand: ê go vê carê dora min e, destmalekê li ser çavê min bişidîne, ezê xwe bavêjim xwarê, ser kewa, belkî ez jî ji xwe re çend heba bigirim û ez têr bixwim, lêbelê te mala min xira kir û te ez ji birçîna kuştim; destmal li ser çavê wî şidand, û kewek ji zozanê vê alî kir qarqar û yekî din jî, ji aliyê di ve kir qarqar û rovî pê re got; Guro, biniya te tijî kew bûn e, de xwe bavêje ser wan, ko te çend hebê zêde girtin, yekî didiwa bide min jî. Gur lê vegerand go; erê, ez çavê te me, go: ezê bidim te û piştî vê gur xwe avêt xwar, perçe bû, hestiyên canê wî hemî şikestin, hûr bûn; u ji nû ve rovî dûket ser cendekê wî, li dora wî kir fişk, fişk. Gur pê re got: ro viyo. çi fişkefişka te ye, li dora min. Go—Guro, diran biviro, ser mezino, aqiltiro, go; ezê îcarê te bixwim, û Gur lê vegerand go: ev çi ecêb e, ko rovî gura dixwe. Rovî lê vegerand go: tu kêmaqil î, roja ko mi tu xist xefikê, te xwe ji min nas ne kir, û piştî wê min tu xist gola qeşê, u car dî, te xwe ji min nas ne kir, û piştî wê, min tu di tehtê jî wer kir u ko tu sax bûna, te carek dî xwe ji min nas ne dikir, ê vê carê, heywanê mîna te bêaqil, heqê wan, çiye, ko rovî goştê wan bixwe. Gur lê vegerand û go: ez ketime haleke xerab, de kanî guhê xwe bîne ber devê min, ko de ez şîretekê ji bona Xwedê li te bikim û rovî lê vegerand got: Guro, ma ez mîna te bêaqil im, û tu mirî yî û ez bi saxî, xwe têxim devê miriya, go: ezê ji aliyê kûna te de, ezê te bixwim; û rovî bi goştê gur ket, hemû xwar, ma qehfeserê wî û rovî lingê xwe li qehfê serê gurî da û gindirand binê nevalê. Çîroka min ji we re xweş; ew gihan miradê xwe û em gihan dîn û îmanê xwe; û serê civata hazir sax.

MEHMÛDÊ OMERÎ

Servaro ketiye Destê Hevalbendan

NAPOL — Servaro, asêgeha elemanî a dawîn, di pêşiya Kassînoyê de, hatiye vegirtin; her wekî Radyoa—Cezayirê elam daye. Servano du mîl bakur-roavayê San Vitoreyê û 6 mîl di rohelatê Kassînoyê de ye.

CEZAYIR— Eskerên elemanî yên ko berevaniya Kassînoyê dikirin, di pêşiya zora eskerên Hevalbendan de, xwe bi şûnda dikişînin.

LONDRE— D.N.B. dide zanîn ko Kont Çiyano, zavayê Musolînî û wezîrê talyanî ê dervekariyê î kevin, mareşal de Bono, Marînelî, Parêşî û Gotardî, yên ko hikmî kuştinê xwarî bûn hatine mirandin.

LONDRE— Refên emerîkanî ên mezin duhî bi ro dirêjî hêjagehên Germanistana navîn kirine.

DANEZANA HEVALBENDAN

CEZAYIR— Qerargeha Hevalbendan a mezin li Efrîqa bakurî elam dide: Di eniya Ordiya pêncemîn de, leşkerên Hevalbendan êrîşên xwe ber ve ajotine û du mîlan pêş ve ketine; û du bilindahiyine nû standine. Di eniya Ordiya heştemîn de sezayî girtinê tu tişt ne qewimiye. Bombeavêjên hevalbendan ên giran bendera Polayê bombardiman kirine, ji aliyê din bombeavêjên navhincî li Ankonê xistine; balafireke dijmin hatiye avêtin erdê û yeke hevalbend venegeriyaye warê xwe.

Riya Romayê Her Kurtir Dibe

LONDRE— Eskerên Ordiya pêncemîn gihane pêşiya Kasinoyê.

LONDRE— Radyoa Berlînê elam dide ko yekîneyên Ordiya Sor gihane Sarniyê, ev bajar 35 mîl di roavayî sînorên Ûris û polonî de ye.

LONDRE— D. N. B. elam dide ko zavayê Musolînî Kont Çiyano, wezîrê talyanî ê dervekariyê î fesîst hikmî kuştinê xwariye.

QAHIRE— Didin zanîn ko di erdê Italya vegirtî de Komîtêk a xelasiya welêt hatiye danîn.

142 Milyar Dolar Hatin

WEŞINGTON— Hatine hikûmeta Emerîkayê a 1943-yan 142 milyar dolar in, pêrar waridatê vê hikûmetê 115 milyar û 500 milyon — 115.500.000.000 — dolar bû.

QAHIRE— Kralê Yugoslavyayê ê xort Pier di dibistaneke brîtanî de — hînî balafirvaniyê bûye û guwahnameya xwe biriye. Mareşalê qiwetên brîtanî ê hewayî Sir Şolto Duglas bi destê xwe ev şehadetname da Kral Pier

LONDRE— General Vatutîn bi milyonek û 500 hezar şerevanî zor dide 900 hezar eskerên elemanî yê ko dikin xwe ji lepê Ordiya Sor xelas bikin.

KARÊ WELATPERWERAN

QAHIRE— Welatperwerên Yewnanî di Balqana de zehf rêhesinên elemana xira û pirên hêja berhewa kirine

NÛ-DELHÎ - Refên emerîkanî yên qerargehên Çînî di Irawadiyê de waporeke dijmin 1.100 ton mezin bin av kiriye; û li hêjagehên dijmina xistiye. Balafirên emerîkanî bi selametî vegeriyane warên xwe.

QAHIRE Sir Bernar Paje yê ko bûye serfermandarê qiwetên Rohelatê Navîn hatiye Qahirê.

LONDRE— Radyoa Elemanî dide zanîn: di 24 saetên dawîn de şerê enişka Dnieprê a mezin hêj xurtir bûye. Leşkerên sovyetî ber bi bakurî ve êrîşî me dikin û qiwet û çek û posatine mezin têxin şerî.

DI AXA POLONYAYÊ DE

MOSKÛ— Pêşmêrên Ordiya Sor 60 kîlomêtir bi nav erdê Polonyayê ko destê elemanan de ye, meşiyane.

CEZAYIR— Qerargeha Hevalbenda a mezin lî Efrîqa Bakurî bi danezaneke xas elam dide ko refên emerîkanî î mezin ji bombeavêjên Kelehên Firok bi hevketî bi ser axa Bilxaristanê de girtine u şaristanê Sofyayê bombardiman kirine.

DI ERDÊ POLONYAYÊ DE

MOSKÛ— Ordiya Sor di axa Polonyayê de 65 kîlomêtir pêş ve çûye.

MOSKÛ— Di şerê Kirovogradê de 100.000 eskerên elemanî ji qiwet ketine.

CEZAYIR— Ordiyên 5 û 8 di eniya talyanî de ji nû ve pêş ve çûne.

CEZAYIR— Komîtê Frensiz a xelasiya welêt îro serê sibehê civanek danî.

QAHIRE— Mijûlahiya wezîrên Misr û Libnanê bi tifaka dewletên erebî di Qahirê de dom dike.

DEMA NIHA

NÛ-YORK — Îsal di Emerîkayê de Sê milyon û du sed hezar Zaro ji diya xwe bûne. Pêrar sê milyon û 40 hezar.

LONDRE— Duhî di ser axa Germanistanê û erdên vegirtî re, şerine hewayî gelekî xurt çêbûne. Ev cara pêşin e ko eleman hemî balafirên ku di destê wan de ne, şiyandine pêşiya refên Hevalbendan. Balafireke nêçîrvaniyê a nû Mûstagî 3, ya ko ji bona şerên hewayî, di erlindahiyên mezin de, hatine çêkirin, ji alî hevalbendan kelêhen Firok dihemartdin; ji balafirên nêçîrê ên adetî pê ve.

Eleman qala vî şerî dikin û dibêjin ko heta niha şerekî hewayî hinde xurt çênebûye, Elemana bi isûline nû emel kirine ne balafirên wan bi têlan dû xwe ve bombe û gulleyine mezin dikişandin.

LONDRE— Danezaneke resmî elam dide: Ji 700-î bêtir bombeavêjên emerîkanî ji Kelehên Firok, Liberators bi hevketî di penaha nêçîrvanên Thanderbolts û Leyitnings de li karxaneyên balafiran xistine û xesarine giran gihandine wan hêjagehan; ne maze li destgehên Fokewulf 190, li Halberstadê û yên Yunkers 88 û 87 jî derbine zeh dijwar xwarine. Di Brunswikê de ji sê destgehên Messerşmîd 110 du heb bi timamî xira bûne û a sisemîn gelek êşiyaye. Şerine hewayî xurt çêbûne; ji 100 î bêtir nêçîrvanên elemanî hatine avêtin erdê, 59 bombeavêj û 5 nêçîrvan venegeriyane warên xwe.

Eniya sovyetistanê

LONDRE— Nivîsevanê Brîtanoyayê ê eskerî qala şerên eniya Rohelêt dike û dinivîse: Wilo dixuye ko di serdestî û pêşveçûna Ordiya Sor de, parên du tiştan gelek mezin in.

1.— Lekên şerevaniyên rûsî ên pêsivik, yekîneyên ko xwe dilezlizînin, bê wext windakirinê didin pey qiwetên elemanî yên ji cihrakirî û riya pêşveçûna Ordiya Sor bi awakî brûskîn vedikin.

2.— Xurtiya agirên topên sovyetî, topên ko derên hewcedariyê de têne li hev civandin û agirê wan mîna bedenekê pêş û paşê dijmina digirin. her çend jî der gelek deran elemana bi çeper û şargehên pola emel kirine, penahên ko 20 û heta 30 hezar tonî giran in û tê ne gohaztin; mîna topan ji cihekî têne hilanîn cihekî din.

Agirê topçiyên rûsî nemaze di axa Jitomirê de xurtiya xwe pêş elemana kiriye, şargeh topçiyên dijmina yên ko deh kilomêtir durî xetan de bûn pelixandine û sedî de 60 hebên eskerên wan topan kuştine.

Li gora nûçeyên dawîn, eleman ji her derê esker tînin û têxin asêgehên sînorên Polonya û Romanyayê bi qesda sekinandina êrîşa Ordiya Sor, lê şik têde heye ko eleman bê ko di eniyên din de yekcar qels bikevin, wê bikarin eskerine teze têrî berevaniya sînorên Polonya û Romanyayê bînin û têxin pêşiya Ordiyên sovyetî.

ENQERE— Serfermandar Mareşal Fewzî Çeqmeq herwekî emrê wî gihaye sînorên pîriyê hatiye teqaid kirin.

Bi vê hêncetê Serekcimhûr Ismet Inonû bi nameya ko jê re şiyandiye qedrê xidmetên di wî girtine.

ENQERE— Wezareta tirkî a zanînê emir daye şagirtên tirk yên ko di Bêrlînê de dixwînin, herin Zurîx an Bernê û li wî bikevin dibistanan û xebata xwe pêş ve bajon. Di dibistanên elemanî ên mezin de 350 şagirtên tirk hene.

CEZAYIR— Eniya Ordiyan pêncan de pêşveçûna leşkerên Hevalbendan ber bi Kasînoyê ve dom dike. Yekîneyên general Klark, 2 kilomêtiran pêş ve çûne û gihane Servaroyê..

LONDRE— Di nav 24 saetên dawîn de Sofye du caran hatiye bombardiman kirin. Qiwetên Hevalbendan ên hewayî niho hemî qerargeh û hêjagehên elemana yên axa Balqana didin ber agirê xwe û wan xira dikin.

Strana Kurdî

Ha Wer Delal

Ha wer delal
Kela min bi kela,
Mi da bû germa havînê
Mi dî bu sê cotê xezala
Berê xwe da bûn çiyayê Şingalê
Û çongê xwe da bûn mexela.
Bavê min kal e û diya min pîr e.
Delalkê malê
Şekirê nava destmalê
Di ser vê qubalê
Mewicê Hebabê û bestîqê Çermikê
Hejîrê çiyayê Şingalê
Êmişê dora Neşmilê xopana Qibalê
Gewrê tirsim bimirim tu sebeb î
tirba min bikolê li hewşa
mala bavê te bî
Bigire destik avê li qebra mi xe
Bêje sed car rehmet li gora dê û bavê te bî.
Destmal sor î, pêşmal şîn î
daw bi gul î.
Hey lê wayê!...
Ez bitenê îşev mêvanê te me,
Ez xilxala lingê te me
Û heyrana bejna te me
Mêrê te, çu bû eskeriyê
W'ez wekîlê mala te me.

Xewna Min

Fetûma bandikirê digot Xemrayê
lê xwîşkê...
Şevêçûyî mi xewnek dî ye
Serê sibehê ez rabûm, dilê min
Ji xewna min dixeliya
Mi dî du seriyê berana, di beroşa
mala bavê min û te de dikelya
Serê sibehê ez bi çola Hesarê
diketim
mi dî dengê çapliya, qeştînê
fedawiya
Kozik bi hev du ve qedimandine,
peyayê mala Qito çepildirêjî
mala Nêsir bi qebtê xencerê
soraniya...
Fetûma bankir Xemrayê
Xwîşkê, porkurê, tirsa mi ji wê
tirsê, ko ji mala bavê min û te
Bikujin beranê pezkoviya...
Ezê rabim, berê xwe bidim bajarê
Paxir Ma'denê, ji mirîdê şêxê
Zîla re bazar bikim sifr û sêniya
Ez ê herim bajarê Diyarbekrê,
Ji peyayên mala Qito re bikirim
şal û şapika, bavêm
ser terşçiya...
Ezê herim bajarê Mûşê, ji
çepildirêjî mala Nêsir re, ezê
bikirim fîşekê çapliya...

PÊJINÊN DINYAYÊ

CENG & BIHINGEH

Xwedî Tac û Text, Hikimranên erd û Kişweran Kral û Kraliça Ingilistanê

XEBATA WELATPERWERAN

Iro çar sal in Frense, ev welatê xurt û mezin, di destê elemana de ye; û ev çar sal in, frensiz di welatê xwe de berberiya elemana dikin, her çend jî ev şer û berberî zehf zehmet e, û têr tirs û taluke ye, ji ber ko bêbext di Frensê de jî hene û wan xwe kirine xulamê elemana û arîkariya elemana, û bêbextî li welat û we latiyên xwe dikin.

Lê belê ji bona eşq û bawerî, xebat û mêrxasiyê her tişt hêsanî ye, tu fida karî ne mezin e û ji xwe dor gul e, dor şîlan e.

Frensizên welatparêz bi şev û ro, ji bona derêxistina biyaniyên zalim û zorkeran ji axa Frensê a pak dixebitin.

Lêbelê ev xebat, ne xebateke eşkere ye, veşartîye, we latperwerên Frensiz dizîka dixebitin, pir û rêhesinên Frensê yên ko bikêrî elemana tên berhewa dikin frensizên bêbext yên ko xid meta eleman û biyaniya dikin, dikujin; destê wan da bombe dikevin qişle û civangehên esker û zabitên elemanî, wan tevî xwe ber hewa dikin.

Ji bona vekirina çavê xelkê kovar û rojnameyan çap û belav dikin.

Iro di Frensê de 300 kovar û rojnameyên veşartî hene, ev 300 kovar û rojname bi dizî têne nivîsandin çap û belav kirin.

Ev her du wêneyên he xebata welatperwerên frensiz şanî me dide: ya pêşîn; rojnameyên ko bi dizika têne belav kirin. Wêneya paşîn: welatperwerek têlên telegrafê dibire.

IMPRIMERIE DU JOURNAL LE MIROIR D'ORIENT

www.arsivakurd.org

2ème ANNEE — LUNDI 17 JANVIER 1944 — NUMERO 35

LE JOUR NOUVEAU

Direction : Beyrouth Wakfs Tabet Place des Canons Tél.: 74-04 et 84-41

QUOTIDIEN KURDE

Directeur - Propriétaire: EMIR Dr. KAMURAN AALI BEDIR KHAN

Le Numéro 10 P.L.S. - Abonnement Syrie-Liban 10 L.L.S. Etranger 2 L. Stgs.

VERS LA VICTOIRE

CHRONIQUE HEBDOMADAIRE DE LA GUERRE

L'offensive soviétique d'Hiver gagne toujours en ampleur. Les observateurs militaires et politiques rapportent qu'on est encore au début du vrai Hiver de l'U.R.S.S. et que la victorieuse Armée Rouge nous réserve de grands évènement sensationnels prochains. La preuve en est donnée chaque semaine, par les exploits glorieux des troupes soviétiques dans les divers secteurs du vaste Front Oriental.

Le début de l'offensive d'Hiver fut marqué par la poussée du Général Bagramian qui a porté l'Armée Rouge aux portes de la base de Vitebsk, dans les défenses extérieures de la ville. Elle fut suivie par la formidable offensive du Général Vatoutine, qui continue à saigner à blanc les forces durement malmenées depuis un an du général allemand Von Mannstein. Quelques semaines plus tard, les troupes du second front ukrainien, commandées par le Général Koniev, sont passées à l'offensive à l'intérieur de la boucle du Dniepr et depuis le 5 Janvier dernier, elles anéantissent les effectifs et détruisent le matériel d'une grande armée allemande, déjà en difficulté, à cause de la gigantesque entreprise combinée des généraux Vatoutine et Koniev, qui tentent de prendre à revers les armées allemandes de tout le front méridional de la Russie.

Cinq jours à peine se sont écoulés, qu'une autre offensive est déclenchée. Cette fois, c'est le général légendaire russe Rokossovsky, défenseur de Stalingrad, qui, étant passé à l'offensive en Russie Blanche le 10 Janvier, a percé les lignes ennemies au Nord du Pripet, en direction de Mosyr, situé au coeur même des marais.

Et maintenant, c'est le tour des troupes des 3ème et 4ème fronts ukrainiens, ainsi que celles du front du nord, de passer à l'offensive et de pulvériser toute la ligne du front allemand, de Léningrad jusqu'à la mer Noire. Le jour est proche, où on entendra de nouveau parler des exploits des célèbres skieurs rouges spécialement entraînés en Sibérie, qui forment actuellement, dit-on, une armée formidable de deux millions d'hommes.

Les troupes du Général Vatoutine poursuivent sans cesse leur poussée en direction de la Pologne, de la Roumanie et de la Mer Noire, en vue d'encercler les forces de Von Mannstein et leur infliger un désastre semblable à celui de Stalingrad.

Au cours de son avance en direction de la Pologne, l'aile nord des troupes de Vatoutine a largement dépassé les frontières polonaises d'avant 1939, a parcouru une distance de plus de 95 kms et a pris sur son chemin le centre ferroviaire de Sarny. De la sorte, l'Armée Rouge a coupé les chemins de fer Vilno-Rowno et Varsovie-Kiev, désorganisant les communications entre les forces de Von Mannstein et celles de Von Kluge, qui combattent sur le front central. Désormains, les communications, entre ces deux armées allemandes doivent se faire par des voies secondaires, situées à 130 kms à l'ouest de Sarny.

Mais le général Vatoutine menace également les derniers moyens de communications de Von Mannstein. Au cours de son avance en direction de la Roumanie,. Les troupes ont déjà atteint les rives septentrionales du fleuve Boug et ne sont plus qu'à 25 kms de la voie ferrée Varsovie—Odessa et à queques 70 kms de la frontière de la Bessarabie. Réalisant les dangers qui les menacent, les forces de Von Mannstein tentent maintenant désespérement de garder Vinitza et d'enrayer l'offensive soviétique sur la ligne de Boug, dont la perte équivaudrait à l'anéantissement presque total des plusieurs divisions allemandes restées dans la boucle du Dniepr, ou le Général Koniev a déjà commencé la besogne. Au cours des combats qui ont duré du 5 au 10 Janvier, les troupes du Général Koniev ont tué en effet plus de 15.000 nazis et ont détruit ou capturé 400 chars, 520 canons et 3000 camions allemands.

o—o—o

L'avance de l'armée rouge, en direction des Balkans et son approche aux frontières roumaines a créé une vive émotion dans les pays satellites de l'Allemagne. C'est ainsi que la Hongrie et la Roumanie, en désaccord restent sur le qui—vive en face du danger rouge et s'efforcent de régler le différent que les sépare. L'enjeu de ce différent est la possession de Transylvanie. Avant la guerre, cette région appartenait à la Roumanie. A l'apogée de sa puissance, Hitler l'a arrachée et offerte à la Hongrie, pour obtenir l'aide de l'armée hongroise.

Plus tard, promettant le retour de la Transylvanie aux roumains, Hitler a obtenu d'Antonescu l'armée roumaine. De la sorte, ces deux armées balkaniques ont fourni à Hitler de la chair à canon à Voroneje, à Rostov, en Crimée, au Caucase et à Stalingrad. Au cours des deux premières années de guerre sur le front oriental. les unités hongroises furent presqu'entièrement anéanties. L'armée roumaine fut si durement malmenée, qu'Antonescu a du la reconstituer.

Aujourd'hui, devant la gravité du danger, la Hongrie s'efforce d'abandonner l'Allemagne. Les dirigeants de Budapest font remarquer que les quelques unités hongroises qui restent encore à l'Est, y étaient envoyées depuis longtemps et que leur rappel s'avère pour le moment impossible.

La confusion et l'anxiété règnent en Roumanie. Les villes et les villages de la Bessarabie sont déjà vidés. Les fonctionnaires d'état fuient, en toute hate, vers l'intérienr du pays. D'autre part, le gouvernement s'apprête à quitter Bucarest pour une destination inconnue.

Il réalise que les Soviets ne lui pardonneront pas les crimes que ses troupes ont commis contre les citoyens innocents soviétiques. Les Soviets n'oublieront pas la présence des Roumains à Odessa, au Caucase, en Crimée, ou à Stalingrad. L'heure de la vengance, de la justice est proche.

Une crise latente dévore la Bulgarie depuis la conférene de Téhéran. Les dirigeants de Sofia ont perdu tout espoir de sauver leur pays, grace à une prétendue intervention soviétique, espoir qui reposait sur le caractère slave de la Bulgarie. Dimitrov, le célèbre chef communiste bulgare vient d'avertir les dirigeants pro—nazis de Sofia. M. Hull a récemment déclaré que les satellites ne pourront pas échapper au chatiment.

La crise bulgare est dûe à une double menace. L'armée Rouge menace la Bulgarie du coté de la Mer Noire.

La radio libre clandestine bulgare rapportait, il y a quelques jours, que les Allemands massent des troupes tout le long des côtes bulgares pour parer à une invasion éventuelle soviétique. De l'autre coté, l'aviation alliée pilonne les objectifs de Sofia, toute la population entière, vient de prendre le chemin d'exode.

En attendant, l'heure de l'invasion de l'Europe par l'Ouest approche. Les chefs militaires alliées activent leurs préparatifs. Les aviations anglaises et américaines pillonnent sans arrêt les côtes occidentales et toutes les villes allemandes; elles sont décidées à pulvèriser «la forteresse Europe» et l'«Atlantik Wall» d'Hitler.

K. B.

UN GRAND BIENFAITEUR DE L'HUMANITÉ

PASTEUR

Louis Pasteur est né à Dôle, en Franche-Comté, le 27 Décembre 1822. Son père était un homme du peuple et exerçait la profession de tanneur. L'enfance de Pasteur s'écoula dans le Jura, à Arbois où ses parents s'étaient établis. Le cadre était ravissant : la rivière coulait rapide auprès de la maison et formait une petite cascade; la tour carrée de l'église, les prés et les vergers, les collines plantées de vignes. Le jeune Louis commença son instruction à l'école primaire d'Arbois puis au collège d'Arbois, où il fut un élève ordinaire ne montrant jusqu'à l'âge de 16 ans que des dispositions pour le dessin.

En Octobre 1838, Pasteur est amené par son père à Paris où il suit les cours au Lycée St. Louis. Mais, il a la nostalgie du pays et bientôt il retourne au collège d'Arbois. C'est à ce moment que se manifeste sa passion pour les sciences. Il achève ses études au Lycée de Besançon.

C'est de Besançon qu'il écrit à ses sœurs ; «Mes chères sœurs, je vous le recommande encore : travaillez, aimez-vous; avec la science on s'élève au-dessus de tous les autres». Son rêve est d'entrer à l'Ecole Normale. En 1841, il est maître d'études au Lycée de Besançon tout en suivant la classe de Mathématiques Spéciales.

1843, Pasteur entre à l'Ecole Normale de la Rue Saint Jacques d'où il sortira agrégé de sciences physiques ; puis en 1848 il passe son doctorat ès-sciences avec une thèse de physique. Sa vocation de chimiste s'est déclarée ; il est en relation avec les savants de l'époque: Dumas, Balard Baruel, Delafosse, Auguste Laurent.

Dans les rues de Paris, Pasteur est un spectateur enthousiaste de la révolution de Février 48; il est garde national. Il écrit à ses parents : «Ce sont de beaux et sublimes enseignements que ceux qui se déroulent ici sous mes yeux : s'il le fallait, je me battrais avec courage pour la sainte cause de la République». Et il porte comme offrande sur l'autel de la Patrie tout l'argent qu'il possède à ce moment : 150 francs. Son travail sur la dyssymétrie molléculaire le classe d'emblée parmi les premiers savants de l'époque, et il n'a que 26 ans. Il est déjà célèbre.

Nommé professeur de Physique au Lycée de Dijon, il interrompt ses travaux; «Je ne puis malheureusement rien faire ici», dit-il. Heureusement, il est nommé professeur suppléant à la Faculté de Sciences de Strasbourg. Il peut alors continuer de 1849 à 1854, ses travaux sur la Cristallographie et sur la Dyssymetrie Moléculaire Il écrit à un ami d'enfance le philosophe Chappuis : Que n'est-tu professeur de physique ou de chimie ! nous travaillerions ensemble et dans dix ans nous aurions bouleversé la chimie! Il y a des merveilles sous la cristallisation, et par elle, la constitution intime des corps sera un jour dévoilée». Il est nommé membre correspondant de l'Institut.

Entre temps, il se marie avec la fille du recteur de l'Académie de Strasbourg, Mlle. Marie Laurent qui comprendra admirablement son rôle de femme de savant et qui sera pour Pasteur à la fois une amie, une confidente, une collaboratrice et une secrétaire.

En 1854, Pasteur est nommé professeur à la Faculté de Sciences de Lille. C'est là une date importante: Pasteur commence son étude sur les fermentations et en Août 1857, il présente à la Société des Sciences de Lille son fameux mémoire sur la fermentation lactique. La science pastorienne commence à être la science qui bouleverse la vie humaine pour la perfectionner.

En 1857, Pasteur est nommé administrateur et sous-directeur pour les études scientifiques à l'école Normale Supérieure. Il veut alors aborder cette grande question des générations spontanées. Pour cela, il décide de renoncer à l'enseignement et de se vouer tout entier à la recherche. Dans 2 pièces minuscules, il installe un laboratoire. Plus tard, il obtiendra une toute petite construction, rue d'Ulm. C'est de ce petit laboratoire qu'est parti le mouvement qui a révolutionné sous tous ses aspects la science de l'homme physique. Plus tard encore, le petit pavillon est agrandi et prolongé par une nouvelle construction.

à suivre

LEO LEROY

www.arsivakurd.org

DU NÊÇIRVAN

Rojeke du mirovê nêçîrvan di gundekî de hebûn; û her du jî neyarê hev bûn. Piştî çend rojekî li hev du hatin; û bêriya hev du zehf kiri bûn. Bi hev du re gotin: emê îro herin nêçîrê. Rahiştin kewê xwe û bi hev re çûn çolê.

Li wan bû şev û berf û baran, û rê li ber wan winda bû, ne ma zanî bi kû ve herin. Rastî şkeftekê hatin; gotin bi xwedê emê îşev di vê şkeftê de, ji xwe re razên; û derbasî hindurê wê bûn û ji xwe re agirek kirin û goştê kewa ji xwa re biraştin.

Piştî ko goştê xwe xwarin, carekê nerîn ko hirçek ket devê derî. Her du zilam li hirçê dinerin, ko cavê wê xirab e.

Hirçê xwe li ber êgir hejand, gindorên berfê ji nav pirça wê de ketin erdê, kêleka xwe da ber êgir û zivirî, kêleka dî jî da ber êgir qenc xwe germ kir; û bi der ket.

Her du nêçîrvana bi hev du re gotin: Ev hirça ha birçî bûye, ewê neha vegere û wê hina ji me bixwe. Emê rabin nobeta xwe bi kin. Hevalê wî lê vegerand go: Malxerab, heywanek bû û bi çolê ve çû, kengê vedigere.

Hevalê wî ê din pê re got: Ya bira, keyfa te ye, hekî tiştek hat serê me, ji destê te yî; û serê xwe danîn û razan.

Piştî du saetan yek ji wan rabû ser xwe, li dora xwe nerî, ko hevalê wî tune. Carekî nerî, ko şopa cenazê wî, hirçê bi dû xwe de kişandiyê û ji şkeftê bi derxistiyê, û şopa cenazê wî berf qelaştiyê.

Hevalê wî hat li ber êgir rûnişt û di aqilê xwe fikirî: „go ya Xwedê, ez çawan bikim, ez ditirsim, ko ez herim mal, merovê vî zilamî, bi mi re bibêjin, «kanî filan kes» ez bibêjim, hirça xwar, ji min behwer na kin, wê min di bedêla zelamê xwe de bikujin. A qenc ev e, ko ez rabim, vê nîvê şevê bi dû şopa wî dim, û ez herim ser devê kula hirçê; ya wê min jî bi xwe, ya ezê heyfa hevalê xwe, bi destê xwe hilînim. Camêriya mezin ev e; û him mêrxasî ye, û him qencî ye.

Ew zelam rabû, wê nîvê şevê, da dû şopa hevalê xwe û hirçê; û ji vî çiyayî derbasî çiyayê wî alî bû, û rastî kula hirçê hat. Go: Ya Xwedê! û derbasî hindurê kula hirçê bû; û kula hirçê zehf dirêj e, li cîna teng e, û li cîna fireh e.

Li cihê fireh xweş dimeşe, û li cihê teng, goştê laşê wî bi tehta ve diçe, kirtikirta hirçê seh dikê, ko hevalê wî dixwe. Vê carê kul reş e, û hayê hirçê jê tuneye, bi hevalê wî lebikiye.

Ev zilamê mêrxas, ji hirçê ve qedimî, û destê xwe hêdî, hêdî avêt ser pişta wê, û bi ser pişta wê ve destê xwe anî, heya ser û guhê wî zeft kir.

Di fikra hirçê de ko ev zelamê ko kuştiyê, li ber halê xwe dide, hirç nizane ko hevalê wî hatiye û guhê wê zeft kiriye; û ev zelamê mêrxas xencera xwe kişand û yek li ser yekê li kêleka hirçê da, heya ko pêncî xencer bi hejmar lê da. Wê gavê hirç di nav destê wî de ket û rabû gazî hevalê xwe kir, go: bira rabe, ez çavê serê te me, mi heyfa te bi destê xwe hilanî.

Carekê nêrî ko irîn ji hevalê wî hat û bêxêr bûye. Ew di kulê de hiştin û hat şkefta xwe; û ma heya ko lê bû sibe. Rahişt kewê xwe û ê hevalê xwe; çû mal. Gundiyên wî, merivên heyalê di wî gotine; kanî hevalê te, te kewê wî anîn û te ew li çolê kuşt.

Sûnd xwarin, ewan mirovên hevalê wî, jê behwer ne kirin. Wî mêrê mêrxas got merivên hevalê xwe, go rabin ser xwe û du werîsa bînin û bidin pey min. Rabûn ser xwe û dan pey.

Çûn çolê ser wê şkeftê û daketin hindurê wê, go: hon vê şkeftê dibînin, ez û hevalê xwe, em têde bûn, piştî nîvê şevê, ew mîratê hirçê hat hindurê şkeftê, kêlekên xwe germ kirin û bi der ket û mi bi hevalê xwe re got: emê nobeta xwe bikin, û wî bi a min ne kir.

Piştî saetekê ew hirç hat û hevalê min bir, ez di aqilê xwe fikirîm û ji tirsa we, mi da dû şopa wê hirçê, ez çûm ser devê kula wê û ez pêde meşiyam, heya ko ez giham rastî hirçê, mi destê xwe avêt ser pişta wê û hêdî, hêdî mi anî ser guhê wê, û mi guhê wê zeft kir û ez beliştim kêlekên wê bi xencer, pencî xencer bi hejmar, min kêlekên wê da, heya ko di nav destê mi de ket, û hekî hon ji min behwer na kin, rabin ser xwe, em herin laşê wan bi der xînin; û dan pey wî çûn ser kula hirçê û mêrê mêrxas bi kulê ve meşiya, serê werîs bi lingê hirçê ve girêda û gazî zelamê ber devê kulê kir û go: bikşînin.

Gava ko kişandin, çavê wan li laşê hirçê ket, ji hirçê tirsiyan gelekî, mêrê mêrxas li wan vegerand, go: Hey malxerabino, çawa şev nîvê şevê, ez ketim ser vê hirçê û hirç sax bû, û devbixwîn bû û ez jê ne tirsiyam û îro niha dinya ro ye, û mi ev hirç bi destê xwe kuşitye, kesek ji heywanê mirî ditirse, ko hon jê ditirsin; û mêre mêrxas werîsê xwe car din, bi lingê hevalê xwe ê ko hirçê ew xwarî bû girêda, go: de bi kişînin.

Gava ko kişandin û li zelamê xwe nêrin, ko hirçê nav û dilê wî hemî xwariyê; û gotin: sed aferim ji te re ya mêrê mêrxas, ko te heyfa mêrê me bi destê xwe hilaniye; û her du destê wî maç kirin û bexşîşa wî danê. Serê civata hazir ji min re sax.

2.250.000 TON

LONDRE— Di nav du salên şerî de 2.250.000 ton mezin gemiyên japonan hatine bin av kirin.

Di destpêka şerî de waporên japona hemî bi hev re heft milyon ton mezin bûn; heye ko di vê navê de 500.000 ton gemiyên din jî ketine destê japona.

Destgehên japonî her sal 750 hezar ton mezin gemî dikarin çêkin.

LONDRE— General Sir Henri Meytîland Wilson gava di Londrê de bû, di Seraya Bukinghamê de ketiye hafa Kral Corc VI.

MIREKA CIHANE

MIRÊKA CIHANÊ MIRÊKA WÊNEYÊN ŞER Û AŞITIYÊ

Xebat- Fidakarî - Serfirazî- Serdestî

Bombeyeke Mezin Teqiyaye u Pê Du û Dûman û Qev Oivamet Rabûye.

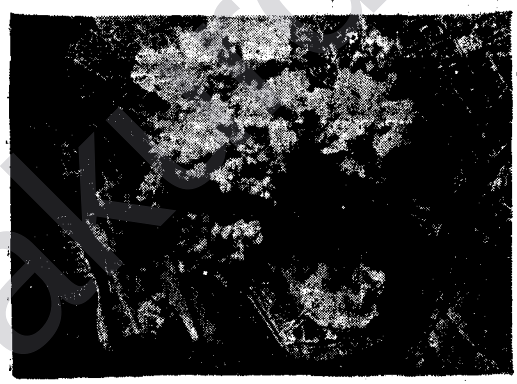

Bajarekî Mezin Tête Bombardiman Kirin. Refên Hevalbendan Bi Carekî Hezar Ton Bombe Davêjin Hêjagehên Neyarên Xwe.

Welatparêz Bi Her Texlît Silehên ko Dikevin Dest Cengê Neyarên Welatê Xwe Dikin.

65 HEZAR WAPOR

WEŞINGTON— Ji bona derêxistina eskeran erdê Ewripa û erdên ko destê Japona de ne destgehên emerîkanî 65 hezar wapora çêdikin; 20 hezarên wan ketine behrê û dest bikarê xwe kirin.

ESKERÊN JAPONA

NÛ-YORK— Di nav du salên şerê Japon û emerîkanî de bitene 400 eskerên japonî ketine destê qiwetên emerîkanî û bûne hêsir. Leşkerên emerîkanî heta niha 120.000 eskerên elemanî û 170.000 eskerên talyanî hêsir girtine. Li ba eskerên japonî hêsîr bûn li Miqado —Kralê Japona—bêbextî kirine, ji ber vê yekê eskerên japona gava dikevin begaviyê xwe navêjin bextê dijminan, lêbelê bi bombeyên xwe, xwe dikujin; zabitên Hevalbendan ev tişt bi çavê xwe dîtine.

QAHIRE— Refên Hevalbendan ji nû ve Sofye bombardiman kirine, xesar dijwar in.